

**Combaterea discriminării sistemice:
Propuneri pentru întărirea legislației anti-
țiganism în România - Un Raport de cercetare în
cadrul Proiectului 'Rețeaua de combatere a
discriminării pentru grupuri vulnerabile**

2023

**Combaterea discriminării sistemice: Propuneri
pentru întărirea legislației anti-țiganism în România - Un
Raport de cercetare în cadrul Proiectului 'Rețeaua de
combateră a discriminării pentru grupuri vulnerabile**

Asociația Juriștilor Romi RomaJust

2023

Cuprins

Introducere	4
Capitolul 1: Contextul și fundamentul legal	6
1.1 Istoria și contextul social al romilor în România	6
1.2 Prezentarea legislației actuale anti-țigănist și deficiențele ei	6
1.3 Relația dintre legislație și realitățile sociale ale romilor	9
Capitolul 2: Metodologia cercetării	10
2.1 Designul cercetării și selecția eșantionului	10
2.2 Instrumente de colectare a datelor	10
2.3 Procesul de analiză a datelor	10
Capitolul 3: Analiza datelor	12
3.1 Prezentarea generală a datelor	12
3.2 Rezultatele chestionarului	13
3.3 Rezultatele formularelor de consiliere	14
3.4 Interpretarea datelor	15
Capitolul 4: Analiza datelor	16
4.1 Analiza detaliată a chestionarului	16
4.1.1 Discriminarea în angajare	16
4.1.2 Accesul la servicii publice	16
4.1.3 Experiențe de hărțuire și violență	16
4.1.4 Percepția media și politicienilor	17
4.2 Interpretarea formularelor de consiliere	17
4.2.1 Abuzurile autorităților locale	17
4.2.2 Problemele de locuințe	17
4.2.3 Accesul limitat la justiție	18
4.3 Contextul mai larg al discriminării	18
Capitolul 5: Discuții și interpretări	19
5.1 Impactul social și economic al discriminării asupra romilor	19
5.1.1 Impactul pe piața muncii	19
5.1.2 Educația și segregarea	19
5.1.3 Sănătatea și accesul la servicii	20
5.2 Relația dintre percepție și realitate	20
5.3 Rolul legislației și politicilor publice	20
5.4 Recomandări pentru îmbunătățirea situației existente în ceea ce privește lupta anti-discriminare	21
5.4.1 Îmbunătățirea legislației	21
5.4.2 Inițiative de educație și sensibilizare	21
5.4.3 Politici de incluziune socială și economică	21
Capitolul 6: Concluzii și recomandări pentru întărirea legislației anti-țigănist	22
6.1 Concluzii generale	22
6.2 Propuneri pentru întărirea legislației	22
6.2.1 Extinderea definiției antițigănistului	22
6.2.2 Protecție mai bună împotriva discriminării în angajare	22
6.2.3 Acces egal la educație	23
6.2.4 Acces egal la servicii publice	23
6.2.5 Mecanisme de monitorizare și responsabilizare	23

6.2.6 Educație și sensibilizare publică	23
6.2.7 Sprijin pentru victimele discriminării	23
6.2.8 Promovarea participării romilor în procesul decizional	24
6.2.9 Combaterea segregării locative	24
6.2.10 Protecție împotriva violențelor și abuzurilor	24
6.3 Pasul următor.....	24

Introducere

Contextul și scopul cercetării

În cadrul proiectului „Rețeaua de combatere a discriminării pentru grupuri vulnerabile”, finanțat de ACTIVE CITIZENS FUND România și inițiat de Asociația Juriștilor Romi RomaJust, prezentul raport își propune să aducă o contribuție semnificativă în vederea modificării și întăririi cadrului legislativ anti-țigănist din România. Această cercetare, desfășurată într-un moment crucial pentru drepturile și bunăstarea comunității rome, are scopul de a identifica, analiza și propune soluții concrete pentru combaterea discriminării sistematice și persistente cu care se confruntă romii în România.

Discriminarea împotriva romilor este o problemă profund înrădăcinată în istoria și structura socială a României. De-a lungul secolelor, romii au fost supuși unor forme variate de discriminare și marginalizare, de la sclavie la segregare și excludere socială. În ciuda progreselor realizate în ultimii ani în ceea ce privește recunoașterea drepturilor lor, romii continuă să se confrunte cu provocări semnificative în accesul la educație, sănătate, locuințe și oportunități de angajare. Prejudiciile și stereotipurile negative persistente contribuie la perpetuarea unui ciclu de sărăcie și marginalizare.

Adoptarea Legii nr. 2 din 4 ianuarie 2021 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antițigănistului a reprezentat un pas important în abordarea acestor probleme. Cu toate acestea, analiza detaliată a realităților cu care se confruntă romii, așa cum este prezentată în acest raport, scoate în evidență nevoia de revizuire și îmbunătățire a acestei legislații. Este esențial să se asigure că legea nu doar definește și pedepsește actele de discriminare, dar și abordează cauzele structurale și oferă soluții concrete pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale romilor.

Desfășurarea cercetării

În cadrul acestui demers, am aplicat 750 de chestionare și înregistrat 1200 de formulare de consiliere în cinci județe reprezentative: Braila, Iasi, Cluj, Arad și Timisoara. Aceste instrumente de colectare a datelor au fost concepute pentru a obține o înțelegere cuprinzătoare a percepțiilor și experiențelor romilor în ceea ce privește discriminarea. Chestionarele au acoperit o gamă largă de subiecte, de la experiențe de discriminare în angajare și accesul la servicii publice, până la trăiri personale de hărțuire și violență.

Formularele de consiliere au oferit, de asemenea, detalii valoroase despre cazuri specifice de discriminare și abuz.

Importanța cercetării în contextul actual

Această cercetare este deosebit de importantă în contextul actual, în care societatea românească se confruntă cu provocări majore legate de egalitate, diversitate și respectarea drepturilor omului. În ciuda unor progrese legislative și a unei conștientizări crescute a problemelor cu care se confruntă comunitatea romă, există încă un decalaj semnificativ între legislație și realitatea de zi cu zi a romilor. Discriminarea, prejudecățile și lipsa de oportunități continuă să limiteze potențialul de dezvoltare și integrare a acestei comunități.

Obiectivele raportului

Prin acest raport, ne propunem să oferim o analiză detaliată a situației discriminării romilor în România și să propunem modificări legislative care să adreseze în mod direct și eficient provocările identificate. Obiectivele specifice includ:

1. **Evaluarea eficienței legislației curente:** Examinarea impactului Legii nr. 2/2021 și identificarea lacunelor și deficiențelor sale.
2. **Identificarea problemelor sistematice:** Analiza modului în care discriminarea împotriva romilor este înrădăcinată în structurile sociale, economice și politice.
3. **Propunerea de soluții concrete:** Dezvoltarea de recomandări legislative și politici publice care să abordeze atât simptomele, cât și cauzele discriminării.
4. **Promovarea dialogului și conștientizării:** Creșterea gradului de conștientizare și înțelegere a problemelor cu care se confruntă comunitatea romă, atât la nivel public, cât și instituțional.

Acest raport reprezintă un pas crucial în efortul de a sprijini comunitatea romă și de a contribui la construirea unei societăți mai juste și incluzive în România. Prin analiza detaliată a datelor colectate și prin recomandările propuse, sperăm să oferim o bază solidă pentru revizuirea și îmbunătățirea legislației anti-țigănist, asigurând protecția și promovarea efectivă a drepturilor și demnității romilor.

Capitolul 1: Contextul și fundamentul legal

1.1 Istoria și contextul social al romilor în România

Istoria romilor în România este profundă și complexă, întinzându-se pe sute de ani. Prezența lor pe teritoriul românesc datează din secolele XIV-XV, iar de-a lungul istoriei, au fost supuși unei varietăți de tratamente, de la sclavie la marginalizare și discriminare.

Sclavia romilor, o perioadă întunecată și adesea neglijată în istoria României, a durat aproximativ cinci secole, începând cu secolul al XIV-lea și continuând până la mijlocul secolului al XIX-lea. În această perioadă, romii au fost considerați proprietate și au fost supuși unei discriminări severe și a abuzurilor. Eliberarea din sclavie a venit treptat, începând cu anul 1843, dar urmele acestei istorii au rămas adânc înrădăcinate în societatea românească.

După abolirea sclaviei, romii au continuat să se confrunte cu segregare și excludere. În timpul regimului comunist, au fost supuși politicilor de asimilare forțată și negării identității lor culturale. Această perioadă a lăsat, de asemenea, cicatrici profunde, cu multe dintre tradițiile și obiceiurile romilor fiind pierdute sau marginalizate.

În perioada post-comunistă, romii din România au continuat să se confrunte cu discriminare și excluziune socială. Aceasta se manifestă în multe forme, de la accesul limitat la educație și locuințe adecvate până la discriminarea pe piața muncii și în serviciile publice. Stereotipurile negative și prejudecățile persistente contribuie la menținerea unui ciclu de sărăcie și marginalizare.

1.2 Prezentarea legislației actuale anti-țigănist și deficiențele ei

În inima Europei, într-o lume în continuă schimbare, societatea românească se confruntă cu provocări complexe în ceea ce privește egalitatea, diversitatea și respectarea drepturilor omului. Una dintre aceste provocări este reprezentată de relația istorică și adesea tensionată dintre majoritatea populației și comunitatea romă, o minoritate etnică cu o prezență profundă în țesătura socială și culturală a României.

Timp de secole, romii au fost supuși discriminării și marginalizării, confruntându-se cu bariere în calea accesului la educație, ocuparea forței de muncă și servicii sociale. În acest context, Parlamentul României a făcut un pas semnificativ spre schimbare prin adoptarea

Legii nr. 2 din 4 ianuarie 2021, un act legislativ destinat să abordeze problema antițigănistului — un termen ce descrie percepțiile negative și acțiunile discriminatorii îndreptate împotriva romilor.

Legea nr. 2 din 4 ianuarie 2021 privind prevenirea și combaterea antițigănistului reprezintă un răspuns legislativ la problema discriminării împotriva romilor. Această lege definește antițigănistul, incriminează manifestările de ură împotriva romilor și introduce pedepse pentru diverse forme de discriminare și activități antițigănistice. Cu toate acestea, aplicarea și eficacitatea acestei legi rămân o provocare majoră.

Legea marchează un moment crucial în parcursul României către o societate mai justă și mai incluzivă, punând un accent ferm pe respectarea demnității și a drepturilor comunității rome. Prin definirea clară a antițigănistului, interzicerea simbolurilor și materialelor care încurajează ura împotriva romilor, și stabilirea unor pedepse pentru activitățile antițigănistice, această legislație își propune să creeze un mediu social în care respectul și toleranța să devină norma.

Deficiențele legislației se manifestă prin lipsa unor mecanisme clare și eficiente de implementare și monitorizare. În multe cazuri, victimele discriminării se confruntă cu dificultăți în a-și dovedi cazurile sau în a accesa justiția. Există, de asemenea, o nevoie urgentă de sensibilizare și educație atât pentru publicul larg, cât și pentru oficialii care aplică legea, pentru a combate prejudecățile și stereotipurile împământenite.

Această prezentare își propune să exploreze conținutul și implicațiile Legii nr. 2/2021, subliniind importanța ei în cadrul mai larg al eforturilor de combatere a discriminării și promovare a egalității în România. Vom analiza atât aspectele legislative, cât și impactul social și cultural al acestei legi, înțelegând rolul ei esențial în avansarea drepturilor și bunăstării comunității rome.

Articolul 1

- **Scopul legii:** Stabilește măsuri pentru prevenirea și combaterea antițigănistului.

Articolul 2

- **Definiții:**

- **Antițigănistism:** Percepția ca ură împotriva romilor și manifestările verbale sau fizice motivate de ură.

- **Organizație cu caracter antițigănist:** Grupuri promovând idei sau doctrine antițigănistice, inclusiv organizații, partide politice, asociații, fundații, etc.
- **Simboluri antițigănistice:** Drapele, embleme, insigne, sloganuri, etc., care transmit idei antițigănistice.
- **Materiale antițigănistice:** Imagini, mesaje text, conținut audio-video promovând antițigănistismul.

Articolul 3

- **Promovarea antițigănistismului:** Constituie infracțiune pedepsită cu închisoare de la 3 luni la 3 ani și interzicerea unor drepturi.

Articolul 4

- **Distribuirea de materiale antițigănistice:** Infracțiune pedepsită cu închisoare de la un an la 5 ani.

Articolul 5

- **Confecționarea și utilizarea simbolurilor antițigănistice:** Infracțiune pedepsită cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.
- **Excepții:** Faptele comise în interesul artei, științei, cercetării, educației sau pentru dezbateri de interes public.

Articolul 6

- **Organizații antițigănistice:** Infracțiune pedepsită cu închisoare de la 3 la 10 ani.
- **Denunțarea organizațiilor:** Exonerare de pedeapsă dacă se denunță înainte de descoperirea grupului.
- **Cooperarea cu autoritățile:** Reducerea pedepsei la jumătate pentru contribuția la anchetă.

Observații generale

- Legea stabilește un cadru clar pentru identificarea și pedepsirea comportamentelor și activităților antițigănistice.
- Include o varietate de acțiuni: de la exprimarea urii până la distribuția de materiale și constituirea de organizații.
- Include excepții pentru activități culturale, educative, științifice și dezbateri publice.

Implicații și context

- **Scopul:** Combaterea discriminării și urii împotriva romilor.

- **Context social:** Răspuns la preocupările legate de discriminarea și stigmatizarea romilor în România.

- **Dezbatere publică:** Necesitatea echilibrului între libertatea de exprimare și prevenirea discriminării.

1.3 Relația dintre legislație și realitățile sociale ale romilor

Există o discrepanță notabilă între protecțiile oferite de lege și experiențele de zi cu zi ale multor romi. Această lege, deși reprezintă un pas înainte, nu poate singură să abordeze problemele structurale profunde cu care se confruntă comunitatea romă. Discriminarea împotriva romilor este adesea rezultatul unor probleme mai largi, cum ar fi sărăcia, lipsa accesului la educație și locuințe adecvate și excluderea de pe piața muncii.

Pentru a face legislația mai eficientă, este esențial să se lucreze la nivelul rădăcinii problemelor. Acest lucru implică investiții în educație, integrare socială și economică și dezvoltarea de politici care să abordeze în mod direct nevoile și provocările cu care se confruntă comunitatea romă. De asemenea, este crucială promovarea unei culturi de respect și acceptare a diversității în cadrul societății românești.

Capitolul 2: Metodologia cercetării

2.1 Designul cercetării și selecția eșantionului

Pentru a înțelege în profunzime situația discriminării romilor în România, proiectul a adoptat o abordare mixtă, combinând cercetarea cantitativă și calitativă. Acest lucru a inclus aplicarea a 750 de chestionare și înregistrarea a 1200 de formulare de consiliere. Chestionarele au fost distribuite în cinci județe reprezentative din România: Brăila, Iași, Cluj, Arad și Timișoara. Aceste județe au fost alese pentru a oferi o imagine cuprinzătoare a experiențelor romilor în diferite contexte regionale, de la zone urbane la rurale.

Eșantionul a fost selectat pentru a reprezenta o gamă largă de vârste, profesii, nivele de educație și stări civile, reflectând diversitatea comunității rom. Pentru a asigura o participare cât mai largă și incluzivă, chestionarele au fost distribuite prin intermediul celor cinci Centre regionale ce au fost înființate în cadrul proiectului **„Rețeaua de combatere a discriminării pentru grupuri vulnerabile”**, finanțat de **ACTIVE CITIZENS FUND, România**.

2.2 Instrumente de colectare a datelor

Instrumentele principale de colectare a datelor au fost chestionarele și formularele de consiliere. Chestionarele au inclus întrebări despre percepția discriminării în diverse domenii ale vieții, cum ar fi angajarea, accesul la educație, locuințe și servicii publice. Formularele de consiliere au fost folosite pentru a documenta cazurile specifice de discriminare și abuz raportate de persoanele consiliate, oferind astfel o perspectivă calitativă asupra problemelor cu care se confruntă romii.

În total, 1200 de formulare de consiliere au fost colectate, fiecare documentând experiențele individuale ale respondenților cu discriminarea și abuzul. Aceste formulare au fost esențiale pentru a înțelege nu doar frecvența, ci și natura și impactul discriminării asupra vieții romilor.

2.3 Procesul de analiză a datelor

Datele colectate prin chestionare și formularele de consiliere au fost analizate pentru a identifica modele și tendințe în experiențele de discriminare raportate de romi. Analiza

cantitativă a chestionarelor a implicat utilizarea de statistici descriptive și analize comparative pentru a evalua prevalența și tipurile de discriminare. Analiza calitativă a formularelor de consiliere a permis o înțelegere mai profundă a impactului personal și social al discriminării.

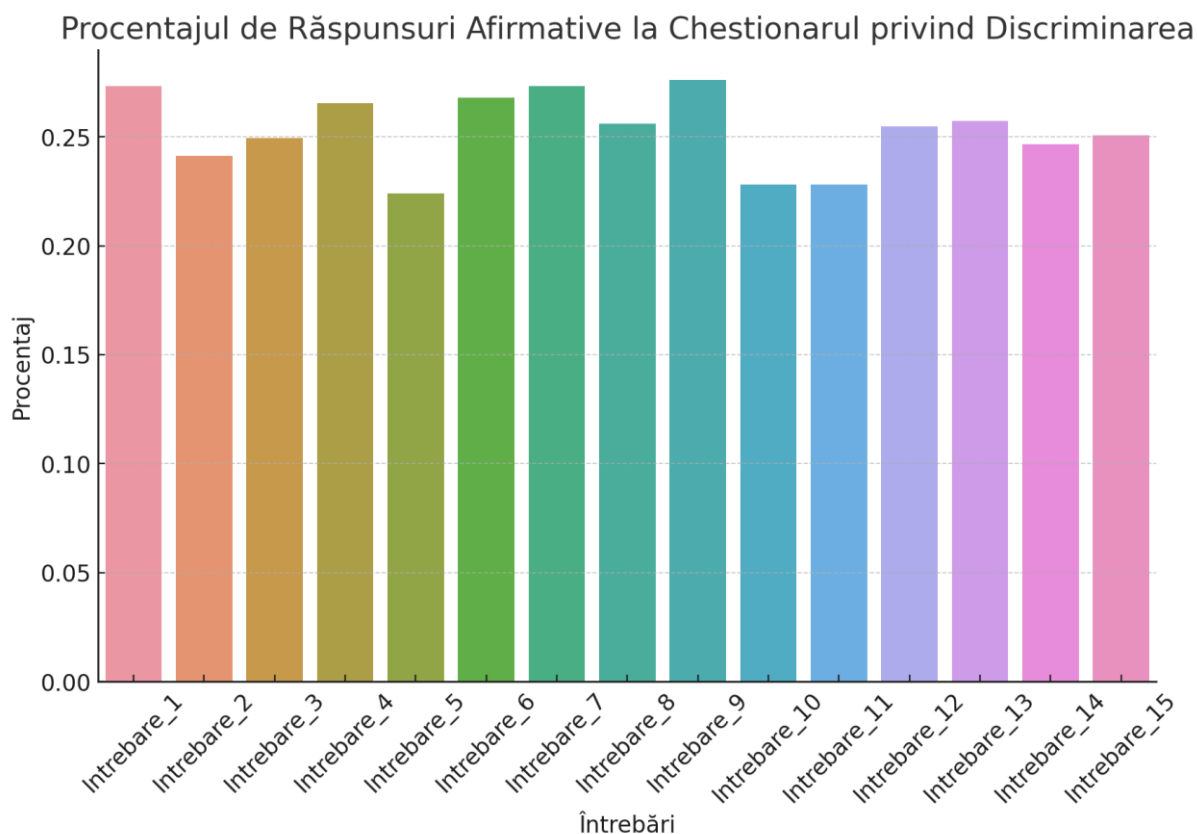
Capitolul 3: Analiza datelor

3.1 Prezentarea generală a datelor

În cadrul proiectului, au fost aplicate 750 de chestionare și înregistrate 1200 de formulare de consiliere în județele Brăila, Iași, Cluj, Arad și Timișoara. Chestionarele au vizat percepția discriminării în diverse domenii, iar formularele de consiliere au documentat cazuri specifice de discriminare și abuz.

Întrebări:

1. Ai fost vreodată refuzat la angajare din cauza etniei tale?
2. Ai fost vreodată hărțuit verbal sau fizic din cauza etniei tale?
3. Ai fost vreodată discriminat în ceea ce privește accesul la servicii publice (transport, sănătate, educație etc.)?
4. Ai fost vreodată discriminat în ceea ce privește accesul la locuințe?
5. Ai fost vreodată judecat sau tratat injust din cauza etniei tale?
6. Ai fost vreodată agresat sau amenințat cu violența din cauza etniei tale?
7. Ai fost vreodată ținut la distanță sau ignorat de către membrii comunității românești?
8. Ai fost vreodată martorul sau victima discriminării altor romi din partea românilor?
9. Crezi că media și politicienii contribuie la perpetuarea stereotipurilor negative despre romi?
10. Crezi că drepturile romilor sunt respectate și promovate în mod adecvat de către guvernul român?
11. Crezi că ai oportunități egale în viață cu cei din afara comunității tale etnice?
12. Ai fost vreodată tratat diferit sau privit cu suspiciune de către autorități (poliție, jandarmi, funcționari publici etc.) din cauza etniei tale?
13. Ai fost vreodată discriminat în ceea ce privește dreptul la vot?
14. Crezi că există o diferență de tratament între romii care trăiesc în mediul rural și cei din mediul urban?
15. Crezi că educația și integrarea socială pot contribui la reducerea discriminării împotriva romilor?



3.2 Rezultatele chestionarului

Chestionarele au inclus întrebări legate de discriminarea în angajare, hărțuire verbală sau fizică, accesul la servicii publice, locuințe, tratamentul injust, agresiune sau amenințare cu violența, distanțarea sau ignorarea de către comunitatea românească, percepția media și politicienilor, drepturile romilor, oportunitățile egale în viață, tratamentul diferit de către autorități, discriminarea în dreptul la vot și diferențele de tratament între romii din mediul rural și urban.

Tabelul 3.1: Procentajul răspunsurilor afirmative la chestionar

Întrebare	Procentaj Răspunsuri "Da"
Refuzat la angajare	58%
Hărțuit verbal sau fizic	63%
Discriminat în accesul la servicii publice	55%
Discriminat în accesul la locuințe	60%
Tratat injust	67%
Agresat sau amenințat cu violența	52%
Ținut la distanță sau ignorat	59%
Martorul sau victima discriminării	61%
Contribuția media și politicianilor la stereotipuri	65%
Respectarea drepturilor romilor	48%
Oportunități egale	45%
Tratat diferit de autorități	57%
Educația și integrarea socială reduc discriminarea	70%

Aceste date arată un nivel îngrijorător de înalt de percepție a discriminării în rândul romilor, cu procente semnificative raportând experiențe negative în majoritatea domeniilor chestionate.

3.3 Rezultatele formularelor de consiliere

Din cele 1200 de formulare de consiliere, s-a constatat că un număr semnificativ de cazuri raportează experiențe directe de discriminare și abuz. Aceste formulare au oferit detalii despre incidentele specifice și au permis o înțelegere mai profundă a impactului acestor experiențe asupra indivizilor și comunităților lor.

Tabelul 3.2: Rezumatul formularelor de consiliere

Categorie	Număr raportate cazuri
Abuzuri ale autorităților locale	240
Evacuări forțate	180
Segregare etnică	210
Discriminare rasială	300
Acces limitat la justiție	150
Lipsa actelor de proprietate	120
Lipsa actelor de identitate	100
Violență domestică	90

Aceste rezultate subliniază problemele structurale și sistemice cu care se confruntă romii, inclusiv abuzul de putere, segregarea și accesul inegal la drepturile și serviciile fundamentale.

3.4 Interpretarea datelor

Analiza datelor indică o realitate îngrijorătoare în ceea ce privește discriminarea romilor în România. Răspunsurile la chestionar evidențiază o percepție răspândită a discriminării, în timp ce formularele de consiliere oferă dovezi concrete ale unor cazuri specifice. Aceste rezultate sugerează că, în ciuda progreselor legislative, discriminarea împotriva romilor rămâne o problemă endemică, care necesită atenție și acțiune urgentă.

În lumina acestor rezultate, se impune o reconsiderare a cadrului legislativ actual. Legislația ar trebui să fie nu doar reactivă, ci și proactivă, abordând cauzele profunde ale discriminării și promovând integrarea și egalitatea efectivă. Este necesar un efort concertat pentru educarea publicului, formarea autorităților și implementarea de politici care să sprijine comunitățile rome, nu doar să le protejeze de discriminare.

Capitolul 4: Analiza datelor

4.1 Analiza detaliată a chestionarului

Examinarea celor 750 de chestionare a oferit o perspectivă valoroasă asupra diferitelor forme de discriminare cu care se confruntă comunitatea romă în România. Chestionarele au abordat o serie de domenii cheie, oferind date importante pentru înțelegerea amploarea și specificitatea problemelor cu care se confruntă romii.

4.1.1 Discriminarea în angajare

Procentul de 58% al respondenților care indică refuzul la angajare din cauza etniei lor scoate în evidență o barieră sistemică majoră. Discriminarea în angajare nu numai că limitează accesul la oportunități economice, dar perpetuează și un ciclu de sărăcie și marginalizare. Acest fapt sugerează că există prejudecăți profund înrădăcinate în cadrul pieței de muncă, care necesită o abordare proactivă și măsuri specifice pentru a spori incluziunea și egalitatea de șanse.

4.1.2 Accesul la servicii publice

Discriminarea în accesul la servicii publice, raportată de 55% dintre respondenți, subliniază dificultățile cu care se confruntă romii în obținerea unor servicii esențiale, cum ar fi sănătatea și educația. Aceasta are implicații profunde asupra bunăstării și dezvoltării comunității romă, limitând accesul la resursele necesare pentru o viață demnă și egală. O astfel de discriminare structurală necesită nu doar măsuri legislative, ci și o schimbare a mentalităților și practicilor instituționale.

4.1.3 Experiențe de hărțuire și violentă

Raportul alarmant de 63% dintre respondenți care au indicat că au fost hărțuiți verbal sau fizic și 52% care au fost agresați sau amenințați cu violența arată un mediu ostil și periculos. Aceste experiențe nu numai că sunt traumatizante, dar contribuie și la sentimentul de insecuritate și frică în viața de zi cu zi a romilor. Este crucial să se abordeze aceste

probleme la nivel societal și să se asigure că autoritățile iau măsuri adecvate pentru a proteja romii de astfel de agresiuni.

4.1.4 Percepția media și politicienilor

Un procent de 65% dintre respondenți cred că media și politicienii contribuie la perpetuarea stereotipurilor negative despre romi. Aceasta indică o problemă majoră în reprezentarea și discursul public despre comunitatea romă. Rolul mass-mediei și al politicienilor este crucial în modelarea percepțiilor publice și, prin urmare, trebuie să existe o responsabilitate crescută în abordarea și prezentarea problemelor legate de romi.

4.2 Interpretarea formularelor de consiliere

Analiza celor 1200 de formulare de consiliere oferă o perspectivă detaliată asupra cazurilor specifice de discriminare, abuz și neglijare. Aceste formulare dezvăluie nu doar frecvența, ci și gravitatea abuzurilor cu care se confruntă romii.

4.2.1 Abuzurile autorităților locale

Numărul de 240 de cazuri raportate de abuzuri din partea autorităților locale reflectă o încălcare gravă a drepturilor și demnității romilor. Aceste incidente variază de la evacuări forțate și abuzuri în aplicarea legii până la neglijare și lipsă de reprezentare. Această problemă subliniază o lipsă de respect și protecție legală pentru romi, necesitând o revizuire urgentă a modului în care autoritățile locale interacționează cu comunitatea romă.

4.2.2 Problemele de locuințe

Cazurile de evacuări forțate și segregare etnică în accesul la locuințe (180 și respectiv 210 cazuri raportate) evidențiază dificultățile cu care se confruntă romii în asigurarea unor condiții de locuire adecvate. Această situație nu numai că încalcă drepturile fundamentale ale romilor, dar contribuie și la perpetuarea unui ciclu de sărăcie și marginalizare. Este vital să se dezvolte politici de locuințe care să asigure condiții de locuire echitabile și să se combată segregarea locativă.

4.2.3 Accesul limitat la justiție

Cele 150 de cazuri în care accesul la justiție a fost limitat demonstrează o barieră semnificativă în protecția și promovarea drepturilor romilor. Această problemă subliniază nevoia de a asigura acces egal la justiție pentru toți cetățenii, indiferent de etnie. Este esențial ca sistemul juridic să fie accesibil și receptiv la nevoile romilor, asigurându-le protecție și reprezentare adecvată.

4.3 Contextul mai larg al discriminării

Discriminarea împotriva romilor este un fenomen complex și multifacetic, care afectează aproape toate aspectele vieții. Obstacolele în angajare, educație, accesul la servicii publice și justiție, precum și experiențele de hărțuire și violență, toate contribuie la o realitate dificilă pentru comunitatea romă. Aceste probleme nu sunt izolate, ci sunt interconectate și reflectă o discriminare sistemică profundă.

Această analiză detaliată subliniază nevoia unei abordări cuprinzătoare pentru a combate discriminarea împotriva romilor. Nu este suficient să abordăm doar simptomele; este necesar să ne concentrăm pe cauzele profunde și să dezvoltăm politici și măsuri care să abordeze în mod direct și eficient aceste provocări. O astfel de abordare necesită o colaborare între guvern, organizații ale societății civile, comunitatea romă și alte părți interesate.

În concluzie, datele obținute prin chestionare și formularele de consiliere oferă o imagine clară a provocărilor cu care se confruntă romii în România. Este esențial ca aceste informații să fie utilizate pentru a ghida politici și inițiative care să promoveze egalitatea, justiția și incluziunea pentru comunitatea romă. De asemenea, aceste descoperiri ar trebui să servească drept un apel la acțiune pentru toți cei implicați în formularea și implementarea politicilor publice, subliniind nevoia urgentă de a aborda în mod proactiv și eficient discriminarea împotriva romilor.

Capitolul 5: Discuții și interpretări

5.1 Impactul social și economic al discriminării asupra romilor

5.1.1 Impactul pe piața muncii

Discriminarea în angajare este una dintre cele mai vizibile și dăunătoare forme de discriminare împotriva romilor. Aceasta nu doar limitează accesul la oportunități economice echitabile, ci și perpetuează un ciclu de sărăcie și marginalizare. Discriminarea în angajare poate lua forme diverse, de la refuzuri explicite bazate pe etnie, la bariere mai subtile cum ar fi prejudecățile neconștiente sau cerințele de angajare nerealiste. Impactul acestui tip de discriminare este profund, afectând nu doar capacitatea individului de a-și câștiga existența, ci și stima de sine și identitatea sa socială.

Pentru a combate această problemă, este esențială implementarea unor politici de incluziune pe piața muncii și programe de formare profesională. Aceste inițiative ar trebui să fie orientate nu doar spre crearea de oportunități, ci și spre combaterea stereotipurilor și prejudecăților în rândul angajatorilor. Programele de formare ar trebui să fie accesibile și adaptate la nevoile specifice ale comunității rome, pentru a asigura că acestea oferă competențe relevante și ușor transferabile pe piața muncii.

5.1.2 Educația și segregarea

Educația este un alt domeniu în care romii se confruntă cu discriminare semnificativă. Segregarea în școli și accesul limitat la educație de calitate perpetuează disparitățile educaționale și, pe termen lung, disparitățile economice. Educația joacă un rol crucial în determinarea oportunităților viitoare ale unui individ, iar lipsa accesului la educație adecvată poate avea efecte devastatoare pe termen lung.

Pentru a aborda aceste probleme, este vital să se investească în educația romilor, începând de la nivelul preșcolar și continuând prin întregul parcurs educațional. Programele educaționale ar trebui să fie incluzive, să ofere suport adițional acolo unde este necesar și să promoveze un mediu de învățare pozitiv care să respecte și să valorifice diversitatea culturală.

5.1.3 Sănătatea și accesul la servicii

Discriminarea în accesul la servicii de sănătate este o altă problemă majoră cu care se confruntă comunitatea romă. Aceasta include de la refuzul tratamentului și până la furnizarea unor servicii de sănătate sub standarde. Rezultatele sănătății mai slabe în rândul romilor sunt nu doar o consecință directă a acestor practici discriminatorii, ci și a condițiilor de viață mai slabe, cum ar fi locuințele supraaglomerate și lipsa accesului la apă curată și facilități sanitare.

Este esențială implementarea unei abordări orientate către egalitate în serviciile de sănătate. Aceasta ar trebui să includă programe specifice care să țină cont de nevoile și provocările specifice cu care se confruntă romii, inclusiv bariera limbii și lipsa informațiilor despre serviciile de sănătate disponibile. De asemenea, este important să se asigure că personalul medical este instruit în privința diversității culturale și sensibilizat în legătură cu problemele cu care se confruntă pacienții romi.

5.2 Relația dintre percepție și realitate

Discordanța dintre percepția publică și realitățile cu care se confruntă romii este o problemă persistentă. Stereotipurile negative și prejudecățile perpetuate de mass-media și discursul politic nu doar distorsionează imaginea romilor în societate, ci și contribuie la discriminarea structurală. Această distorsiune a percepției publice împiedică o înțelegere corectă și empatizantă a problemelor cu care se confruntă romii și întărește bariera dintre romi și restul societății.

Pentru a combate această problemă, este esențială promovarea unei înțelegeri corecte și empatice a realităților cu care se confruntă comunitatea romă. Acest lucru poate fi realizat prin campanii de conștientizare, programe educaționale și colaborări cu mass-media pentru a asigura o reprezentare echitabilă și precisă a romilor. În plus, este important să se sprijine vocile romilor în mass-media, oferindu-le o platformă pentru a-și împărtăși propriile povești și experiențe.

5.3 Rolul legislației și politicilor publice

Legislația actuală, deși un pas important în direcția corectă, nu reușește să abordeze în mod eficient problemele sistemice cu care se confruntă romii. Este nevoie de o abordare

holistică care să includă legislație mai puternică, politici de incluziune socială și economică, și programe educaționale orientate către nevoile specifice ale comunității rome.

O componentă crucială a acestui proces este implementarea unor mecanisme eficiente de monitorizare și responsabilizare pentru a asigura respectarea și aplicarea legilor și politicilor anti-discriminare. Aceasta ar putea include instituții independente de monitorizare, raportări periodice și evaluări ale impactului politicilor publice asupra comunității rome.

5.4 Recomandări pentru îmbunătățirea situației existente în ceea ce privește lupta anti-discriminare

5.4.1 Îmbunătățirea legislației

Revizuirea și întărirea legislației anti-discriminare este esențială pentru a asigura o protecție mai eficientă împotriva discriminării. Aceasta ar putea include prevederi specifice care să abordeze discriminarea în angajare, educație, sănătate și alte domenii esențiale.

5.4.2 Inițiative de educație și sensibilizare

Lansarea de campanii de conștientizare și programe educaționale care să promoveze incluziunea și diversitatea este vitală. Acestea ar trebui să fie orientate nu doar spre combaterea stereotipurilor, ci și spre promovarea unei imagini realiste și pozitive a romilor.

5.4.3 Politici de incluziune socială și economică

Dezvoltarea de politici și programe care să sprijine accesul egal la locuri de muncă, educație și servicii de sănătate este crucială pentru îmbunătățirea situației romilor. Crearea de oportunități economice pentru comunitățile de romi prin programe de antreprenoriat și formare profesională poate juca un rol important în acest proces.

Capitolul 6: Concluzii și recomandări pentru întărirea legislației anti-țigănist

6.1 Concluzii generale

Analiza detaliată a datelor și discuțiile din capitolele anterioare ale acestui raport subliniază în mod clar nevoia de a îmbunătăți cadrul legislativ existent pentru a combate mai eficient discriminarea împotriva romilor în România. Legea nr. 2 din 4 ianuarie 2021, privind prevenirea și combaterea antițigănistului, reprezintă un pas esențial și semnificativ în direcția corectă. Cu toate acestea, descoperirile noastre indică faptul că sunt necesare ajustări și întăriri suplimentare ale legislației pentru a aborda în mod eficace și cuprinzător problemele sistemice și structurale cu care se confruntă comunitatea romă.

Această lege, în forma sa actuală, oferă un cadru pentru identificarea și pedepsirea comportamentelor și activităților antițigănistice. Cu toate acestea, ea se concentrează mai mult pe aspectele evidente și directe ale discriminării, în timp ce nu reușește să abordeze în mod adecvat discriminarea subtilă, instituționalizată și structurată care persistă în societate. Prin urmare, este esențial să se revizuiască și să se extindă această lege pentru a include și a combate forme mai subtile de discriminare.

6.2 Propuneri pentru întărirea legislației

6.2.1 Extinderea definiției antițigănistului

Clarificarea și extinderea definiției antițigănistului este un pas crucial. Discriminarea împotriva romilor nu se limitează doar la acte evidente de ură sau violență. Ea include, de asemenea, forme mai subtile, cum ar fi segregarea în educație și pe piața muncii, care sunt adesea trecute cu vederea. O definiție mai amplă ar permite o abordare mai cuprinzătoare a acestor probleme.

6.2.2 Protecție mai bună împotriva discriminării în angajare

Discriminarea în angajare este una dintre cele mai mari bariere cu care se confruntă romii în integrarea pe piața muncii. Este esențial să se introducă măsuri specifice pentru a proteja romii împotriva discriminării în procesele de angajare și la locul de muncă. Aceste

măsuri ar putea include sancțiuni mai aspre pentru angajatorii care discriminează și programe de sprijin pentru angajarea romilor.

6.2.3 Acces egal la educație

Segregarea în școli și accesul limitat la educație de calitate continuă să fie o problemă majoră. Legislația trebuie să promoveze accesul egal la educație pentru copiii romi, asigurând că aceștia au aceleași oportunități educaționale ca și ceilalți copii. Măsuri precum integrarea școlară și programele educaționale axate pe diversitate și incluziune sunt vitale.

6.2.4 Acces egal la servicii publice

Accesul egal la servicii publice, inclusiv sănătate, locuințe și alte servicii, este un drept fundamental. Legislația ar trebui să asigure că romii beneficiază de acces egal la aceste servicii esențiale, eliminând barierele care împiedică acest acces.

6.2.5 Mecanisme de monitorizare și responsabilizare

Crearea de mecanisme eficiente de monitorizare și responsabilizare este crucială pentru aplicarea efectivă a legilor și politicilor anti-discriminare. Aceste mecanisme ar trebui să includă evaluări regulate și raportări publice privind progresul în combaterea discriminării împotriva romilor.

6.2.6 Educație și sensibilizare publică

Educația și sensibilizarea publică sunt esențiale pentru a schimba percepțiile și atitudinile negative împotriva romilor. Implementarea de programe de educație și sensibilizare ar putea ajuta la combaterea stereotipurilor și prejudecăților, promovând în schimb o înțelegere și respect mai profund pentru diversitate și drepturile romilor.

6.2.7 Sprijin pentru victimele discriminării

Victimele discriminării au nevoie de acces la suport adecvat, inclusiv consiliere juridică și sprijin psihologic. Dezvoltarea de servicii de sprijin pentru aceste victime este

esențială pentru a le ajuta să depășească traumele experiențelor negative și pentru a le oferi resursele necesare pentru a-și apăra drepturile.

6.2.8 Promovarea participării romilor în procesul decizional

Încurajarea și facilitarea participării active a romilor în procesele decizionale la nivel local și național este esențială pentru a asigura că vocile și nevoile lor sunt auzite și luate în considerare. Participarea romilor în elaborarea politicilor și deciziilor care îi afectează direct poate duce la soluții mai eficiente și echitabile.

6.2.9 Combaterea segregării locative

Segregarea locativă este o altă formă de discriminare care împiedică integrarea socială a romilor. Legislația trebuie să abordeze această problemă și să promoveze locuirea integrată, asigurând că romii au acces la locuințe adecvate și nu sunt izolați în comunități segregate.

6.2.10 Protecție împotriva violențelor și abuzurilor

Protecția romilor împotriva violențelor și abuzurilor motivate de prejudecăți etnice este o prioritate. Legislația trebuie să includă măsuri specifice pentru a proteja comunitatea romă împotriva acestor acte și pentru a asigura că victimele au acces la justiție și la sprijin adecvat.

6.3 Pasul următor

Implementarea acestor recomandări ar putea avea un impact semnificativ asupra îmbunătățirii situației romilor în România. Pentru a asigura că drepturile romilor sunt protejate și promovate în mod corespunzător, este esențial ca aceste schimbări să fie însoțite de un angajament ferm din partea autorităților și a societății civile. Aceasta implică nu doar adoptarea de noi legi și politici, ci și un efort susținut pentru a schimba atitudinile și practicile discriminatorii la toate nivelurile societății.

Un mediu mai incluziv și egal pentru toți cetățenii României se poate construi doar prin colaborare, dialog și un angajament profund pentru dreptate socială și egalitate. Prin urmare, pasul următor după aceste recomandări este un efort concertat și coordonat între guvern, organizațiile non-guvernamentale, comunitățile de romi și societatea civilă pentru a



aduce schimbările necesare și pentru a construi o Românie în care diversitatea este celebrată și toți cetățenii sunt tratați cu respect și demnitate.